

Co powinien zawierać kontrakt profesjonalny? W jaki sposób ustalić jego treść?

Poradnik dla zawodników profesjonalnych.

Wielkimi krokami zbliża się kolejny sezon sportowy, a wraz z nim okres zmian przynależności kontraktowej piłkarzy. Co zrobić aby efektywnie wykorzystać otwierające się za chwilę „okno transferowe” i nie stać się w przyszłości na własne życzenie ofiarą lub zakładnikiem wymarzonego Klubu? Jak postępować, aby wyegzekwować od Klubu wszystko to na co się z nim umówiliście negocjując warunki umowy? W przeważającej mierze zależy to od treści kontraktu zawartego z Klubem. Dlatego też spróbujemy w kilku punktach zwrócić uwagę na najważniejsze kwestie związane z zawarciem kontraktu o profesjonalne uprawianie piłki nożnej.

Kontrakt piłkarski i jego podstawowe elementy zostały zdefiniowane w uchwale III/54 Zarządu PZPN 27 marca 2015 r. Minimalne wymagania dla standardowych kontraktów zawodników w sektorze zawodowej piłki nożnej. Kontrakt piłkarski zawierany z zawodnikiem profesjonalnym w odróżnieniu od umów zawieranych z piłkarzami amatorami cechuje się tym, iż powinien określać wynagrodzenie piłkarza z tytułu reprezentowania barw klubu. Wszelkie umowy, w których przewiduje się jedynie zwrot kosztów związanych z uprawianiem piłki nożnej, takich jak w szczególności dojazdy, pranie odzieży czy zwrot wydatków na wyżywienie, nie spełniają wymogów stawianych kontraktom profesjonalnym, przez co podpisujący je zawodnicy posiadają jedynie status amatorów. Wpływa to na istotne ograniczenie ich uprawnień w relacjach z Klubem w stosunku do piłkarzy profesjonalnych, którym obowiązujące przepisy przyznają zdecydowanie szersze uprawnienia.

Zgodnie z przywołaną wyżej uchwałą III/54 profesjonalny kontrakt piłkarski może zostać zawarty co do zasady jedynie przez zawodnika wolnego albo takiego, którego obecny kontrakt wygaśnie w ciągu najbliższych 6 miesięcy, przy czym powinien stanowić jeden dokument określający wszelkie prawa i obowiązki piłkarza i klubu. Nie jest dopuszczalne, co jest niestety dosyć częstą praktyką, zawieranie obok kontraktu profesjonalnego dodatkowych umów z Klubem lub innymi wskazanymi przez niego podmiotami, przedmiotem których byłoby określenie praw i obowiązków stron w związku z profesjonalnym uprawianiem piłki nożnej. Należy zatem unikać takich sytuacji, gdyż mogą one stanowić pole potencjalnych ryzyk i sytuacji spornych. Tym niemniej aby właściwie chronić interesy zawodników, wszelkie tego typu umowy dodatkowe o ile zostaną zawarte wbrew np. regulujące zasady udostępnienia wizerunku przez zawodnika, traktowane są co do zasady jako element kontraktu, ze wszystkimi wynikającymi z tego faktu konsekwencjami prawnymi.

Uchwała III/54 nie definiuje formy prawnej, w której kontrakt piłkarski może zostać zawarty. Może być to zatem umowa o pracę, albo umowa cywilnoprawna o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu. Część Klubów kierując się obniżeniem kosztów wybiera ten drugi wariant zatrudnienia piłkarzy, bądź też co więcej warunkuje podpisanie kontraktu jedynie z osobami, które zarejestrują prowadzenie działalności gospodarczej, oszczędzając w ten sposób na wysokości składek na ubezpieczenia społeczne. Decydując się na takie rozwiązania pamiętajcie, że o ile wydają się one z pozoru atrakcyjniejsze finansowo w chwili podpisania kontraktu, to nie gwarantują takich uprawnień, jakie wynikają z zatrudnienia na podstawie obowiązujących przepisów prawa pracy oraz mogą w istotny sposób rzutować na wysokość waszych przyszłych emerytur.

Niezależnie od formy prawnej kontraktu, dla swojej ważności powinien on zostać sporządzony na piśmie w 3 egzemplarzach (po jednym dla każdej ze stron i jednym dla PZPN) i bezwzględnie określać:

- 1) datę rozpoczęcia kontraktu i datę jego zakończenia (kontrakt powinien zostać zawarty na okres nie dłuższy niż na 5 lat – wyjątek kontrakty U18 – maksymalny termin 3 lata)
- 2) indywidualne wynagrodzenie zawodnika w kwocie brutto za cały okres obowiązywania kontraktu, podane odrębnie za każdy sezon ze wskazaniem waluty i terminu płatności (to niezwykle istotne, gdyż kontrakt jest ważny jedynie w odniesieniu do sezonów, do których wyraźnie określono wynagrodzenie).

Kontrakt piłkarski powinien ponadto określać:

- 1) imię, nazwisko, datę urodzenia, narodowość, stały adres zamieszkania zawodnika (a w wypadku kontraktu U18 również dane rodziców),
- 2) dane rejestrowe Klubu
- 3) dane osób uczestniczących w negocjacjach lub podpisaniu kontraktu (tłumacz, doradca prawny, pośrednik transakcyjny) oraz wysokość wynagrodzenia pośrednika transakcyjnego (o ile byłoby ono ponoszone przez klub),
- 4) wskazanie języka obcego stosowanego w wymianie informacji pomiędzy klubem i zawodnikiem nie władającym językiem polskim, kontrakt dwujęzyczny ze wskazaniem wersji dominującej,
- 5) zasady poufności kontrakt,
- 6) adresy mailowe stron dla skutecznych doręczeń (to także niezwykle ważne, gdyż oświadczenia złożone pocztą elektroniczną na adres wskazany w kontrakcie uważa się za złożone skutecznie),
- 7) podstawowe obowiązki klubu związane z podpisaniem kontraktu, w szczególności takie jak udostępnienie regulaminów wewnętrznych oraz przeprowadzenie badań lekarskich zawodnika,
- 8) obowiązki zawodnika przed podpisaniem kontraktu, takie jak poinformowanie klubu o wszystkich zawartych umowach związanych z realizacją obowiązków zawodnika,

Ustalając z klubem wszelkie istotne warunki kontraktu piłkarskiego poczynając od wynagrodzenia zasadniczego, wynagrodzenia za podpis, indywidualnie ustalonych wejściówek, premii i nagród, wynagrodzenia za udostępnienie wizerunku oraz wszelkich świadczeń o charakterze niepieniężnym takich jak w szczególności zakwaterowanie, pamiętać należy o ich bezwzględnym zawarciu w kontrakcie. W przeciwnym wypadku udowodnienie zarówno faktu ich ustalenia, jak i wysokości może być bardzo trudne o ile w ogóle możliwe. Co więcej brak precyzyjnego ustalenia wysokości wynagrodzenia na poszczególne sezony sportowe skutkuje wręcz nieważnością kontraktu.

Kontrakt piłkarski powinien także wprost zapewniać możliwość podnoszenia przez zawodnika kwalifikacji sportowych w ramach treningów zespołowych, określać sposób uczestnictwa zawodnika w edukacji szkolnej i wymiar przysługującego mu wypoczynku nie krótszego niż 4 tygodnie w 12 miesięcznym okresie obowiązywania kontraktu, obowiązek ubezpieczenia zawodnika w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków, a także zawierać informacje dotyczące zakresu świadczeń klubu wobec zawodnika z tytułu ubezpieczeń społecznych, ubezpieczenia zdrowotnego, osobowego, majątkowego oraz sposobu rozliczania zobowiązań podatkowych i warunki dostępu zawodnika do

rejestrów dotyczących stanu jego zdrowia. O wielu tych kwestiach kluby jednak zapominają, co nie zmienia faktu, iż obowiązki takie spoczywają na klubie wprost z przepisów Uchwały III/54, która znajduje wówczas bezpośrednie zastosowanie do relacji pomiędzy zawodnikiem a klubem.

Szczególnie ważne jest ustalenie w kontrakcie kwestii związanych z ustaleniem wynagrodzenia zawodnika, zarówno zasadniczego jak i indywidualnie ustalonego wynagrodzenia dodatkowego, gdyż przepisy Uchwały III/54 zapewniają silne instrumenty ochrony tego wynagrodzenia. Brak zapłaty przez Klub wynagrodzenia indywidualnego należnego za okres co najmniej dwóch miesięcy, pod warunkiem wezwania na piśmie do zapłaty i wyznaczenia dodatkowego 14 dniowego terminu – stanowi bowiem podstawę do jednostronnego rozwiązania kontraktu przez zawodnika z winy klubu, co umożliwia piłkarzowi nie tylko zmianę barw klubowych także poza oknem transferowym, a dodatkowo pozbawia klub prawa do ekwiwalentu za wyszkolenia zawodnika i uprawnia piłkarza do uzyskania odszkodowania, a co więcej może stanowić podstawę nałożenia na klub odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Niejednokrotnie piłkarze decydując się na zawarcie kontraktu profesjonalnego korzystają z usług pośredników transakcyjnych (agentów/menadżerów). W takim wypadku należy pamiętać o tym iż:

- 1) zawodnik zawierając kontrakt/umowę transferową może korzystać jedynie z usług kwalifikowanych pośredników transakcyjnych (ich status normuje uchwała III/42 Zarządu PZPN w sprawie współpracy z pośrednikami transakcyjnymi) przed zawarciem umowy z licencjonowanym pośrednikiem należy sprawdzić, czy nie zachodzi konflikt interesów – za pisemną zgodą pośrednik transakcyjny może reprezentować interesy obu stron (oświadczenie takie należy przedstawić PZPN), niezależnie od powyższego, Strona, która korzysta z usług pośrednika transakcyjnego zobowiązana jest po zawarciu kontraktu/umowy transferowej przestać do PZPN wszelką dokumentację związaną ze współpracą z Pośrednikiem przy takiej transakcji. Umowę z pośrednikiem może zawrzeć jedynie taki zawodnik, który ukończył 15 lat, lub otrzymał z Klubu ofertę pierwszego kontraktu profesjonalnego,
- 2) podstawowym obowiązkiem pośrednika transakcyjnego powinno być reprezentowanie interesów zawodnika w negocjacjach i zawieraniu umowy transferowej lub kontraktu o profesjonalne uprawianie piłki nożnej, umowy pośrednictwa pracy lub jakiegokolwiek stosunku prawnego,
- 3) w umowie pośrednictwa należy wyraźnie określić imię i nazwisko lub nazwę oraz adres pośrednika transakcyjnego oraz zakres świadczonych usług, okres obowiązywania umowy (data rozpoczęcia i zakończenia usług), wysokość wynagrodzenia pośrednika i - co niezwykle istotne - postanowienia dotyczące rozwiązania lub wygaśnięcia umowy, szczególnie w tych wypadkach gdy pośrednik transakcyjny zastrzegł sobie prawo do wyłącznej reprezentacji interesów zawodnika a jednocześnie nienależycie wykonuje powierzone mu obowiązki,
- 4) wysokość wynagrodzenia pośrednika transakcyjnego powinna zostać jednoznacznie określona w umowie pośrednictwa. Uchwała III/42 rekomenduje aby cała kwota wynagrodzenia pośrednika transakcyjnego za jedną transakcję nie przekraczała 3% zasadniczego wynagrodzenia zawodnika za cały okres obowiązywania Kontraktu zawartego z udziałem pośrednika/ ostatecznej opłaty za transfer w związku ze zmianą

przynależności klubowej zawodnika. Wynagrodzenie pośrednika co do zasady powinno zostać wypłacone przez tę stronę, która go zatrudnia. Na zasadzie wyjątku zawodnik może jednak upoważnić Klub do realizacji w jego imieniu wymagalnej płatności na rzecz pośrednika, która zostanie pokryta z wynagrodzenia zawodnika wynikającego z kontraktu.

- 5) zabrania się uiszczania przez zawodnika niepełnoletniego lub Klub jakichkolwiek opłat na rzecz pośrednika w związku zawarciem umowy transferowej/ kontraktu z zawodnikiem niepełnoletnim. Naruszenie tego zakazu skutkuje odpowiedzialnością dyscyplinarną.

Zawierając kontrakt profesjonalny można wprowadzić w nim postanowienia określające warunki dopuszczalności wprowadzenia opcji jednostronnego wydłużenia okresu kontraktu. Aby opcja taka była ważna i Klub mógł ją skutecznie zrealizować konieczne jest, aby:

- 1) wyraźne zastrzeżenie dopuszczalności opcji zostało zawarte w treści kontraktu,
- 2) okres przedłużenia kontraktu był nie dłuższy niż dotychczasowy okres obowiązywania kontraktu, wyjątek odrębne pisemne oświadczenie zawodnika o wyrażeniu zgody na dłuższy okres przedłużenia kontraktu,
- 3) Klub doręczył zawodnikowi oświadczenie o skorzystania z prawa opcji najpóźniej 3 miesiące przed zakończeniem okresu obowiązywania dotychczasowej umowy (kontrakty dłuższe niż 12 m-cy) albo najpóźniej na 1 miesiąc przed zakończeniem okresu obowiązywania umowy (kontrakty krótsze niż 12 miesięcy),
- 4) Ustalone w kontrakcie warunki finansowe w okresie przedłużenia okresu jego obowiązywania gwarantowały piłkarzowi minimum 120% wynagrodzenia za ostatni rok dotychczas obowiązującego kontraktu + dodatkowo pozostałe świadczenia pieniężne i niepieniężne na warunkach nie gorszych niż w ostatnim roku dotychczasowego kontraktu,
- 5) Zawodnik zrzekł się prawa do zawarcia przyszłego kontraktu z innym klubem na 6 miesięcy przed wygaśnięciem dotychczasowego kontraktu albo zobowiązał się do zapłaty kary umownej w wysokości 50% wynagrodzenia indywidualnego należnego zawodnikowi w okresie przedłużenia kontraktu, bez możliwości dochodzenia uzupełniającego odszkodowania przez klub.

Wzór standardowego kontraktu piłkarskiego opublikowany został na stronie internetowej PZPN pod adresem <https://www.pzpn.pl/federacja/dokumenty/> w zakładce Dokumenty dot. Rozgrywek piłkarskich w Polsce w podzakładce: Status polskich piłkarzy. Oczywiście dopuszczalne są modyfikacje treści modelowego kontraktu wprowadzane na zasadzie swobody woli stron, jednakże w sposób nie naruszający powyższych obligatoryjnych postanowień Uchwały III/54.